A°. 1826. N°. 9

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 1 Augustus.

De GOUVERNEUR der PROVINCIE *GELDERLAND*,

Gezien eene missive van den Heer Staatsraad, Administrateur voor de nationale nijverheid, d. d. 10 dezer, No. 24, daarbij kennis gevende, dat in de eerste dagen der maand Augustus aanstaande, aan 's Rijks Veeartsenij-School te Utrecht, het examen zal worden gehouden van die kweekelingen, welke den cursus volbragt hebben, om, indien zij genoegzaam bekwaam bevonden worden, onmiddelijk daarop de school te verlaten; met nadere kennisgeving, dat, vermits de beide kweekelingen die uit Gelderland voor rekening van het fonds van den landbouw de lessen bijwonen, waarschijnlijk in deze termen zullen vallen, er alsdan op dien voet twee vacatures bij de school zullen zijn, ter welker vervulling eene oproeping van sollicitanten zou kunnen geschieden.

Besluit:

1°. Heeren Burgemeesteren, Wethouderen en Assessoren binnen deze Provincie aan te schrijven, om in hunne gemeente eene oproeping te doen van sollicitanten, die genegen mogten zijn, om voor rekening van het fonds van den landbouw in de veeartsenij-school te Utrecht te worden opgenomen, ten einde vergelijkend geëxamineerd te worden.

2°. Gemelde ambtenaren verder te verzoeken, bij die gelegenheid, tevens bekend te maken wat er, volgens Provinciaal blad No. 113 van 1821, vereischt wordt, om als sollicitant te kunnen worden aangenomen, en den Gouverneur vóór of uiterlijk op den *5.* Augustus aanstaande eene opgave te doen toekomen van de jongelingen, die zich bij hen hebben aangemeld; onder overlegging voor elk in het bijzonder van een geboorte of doopattest en een attest van goed gedrag.

3°. Te benoemen eene commissie, ten overstaan van welke het gevorde examen zal plaats hebben, en welke bestaan zal uit een lid van Heeren Gedeputeerde Staten, een lid der Provinciale Commissie van landbouw, een lid der Commissie van onderwijs en een Veearts.

4°. Te bepalen, dat dit vergelijkende examen zal worden gehouden op het Gouvernements-gebouw te Arnhem, op Donderdag den 10. Augustus aanstaande, des voormiddags ten 10 ure.

5°. Dit besluit mede te deelen aan Heeren Gedeputeerde Staten, de Commissien van landbouw en onderwijs, Heeren Districts Commissarissen en Burgemeesters, Wethouders en Assessoren binnen deze Provincie, respectivelijk tot informatie en narigt.

En zal dit besluit, behalve in het Provinciale blad, mede in de Arnhemsche Courant worden geïnsereerd.

Arnhem, den 19. Julij 1826.

De Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

PETERSBURG, 18. Julij.

Ingevolge de bevelen van Z. M. den Keizer, zijn de burgerlijke gouverneurs (met uitzondering van die der verwijderde provincien) aangeschreven, om den adel en de burgemeesters der hoofdplaatsen te kennen te geven, dat zij zich naar Moskou moeten begeven, om er uiterlijk den 1 Augustus te zijn en de krooning van den Keizer bij te wonen, welke in den loop dier maand moet plaats hebben, zijnde dezelve tot dusverre uitgesteld geworden, uit hoofde van het overlijden der Keizerin *Elisabeth.*

Z. M. de Keizer heeft aan den minister van oorlog (*Tatietscheff*) het volgend rescript gezonden:

» De ijver en de onvermoeide zorg, welke gij in de waarneming van den post van president der commissie van onderzoek (der zamenzwering) hebt aan den dag gelegd; de wijsheid en de vrucht, waarmede deze commissie hare taak, waarvan de uitslag volkomen aan mijne verwachting beantwoordt, heeft volbragt, hebben mij groote erkentelijkheid ingeboezemd, en met genoegen geef ik u de betuiging van dit gevoelen ten uwen opzigte. Ik belast u, mede aan alle leden van die commissie in het algemeen en aan ieder in het bijzonder, mijn volkomen genoegen te willen betuigen voor den ijver, waarmede zij de bijzondere dienst hebben verrigt, waartoe zij geroepen waren. Aldus volledig mijne keus en mijn vertrouwen regtvaardigende, hebben zij onverganklijke aanspraak op mijne dankbaarheid en die des vaderlands verworven.

— De Keizer heeft aan den beroemden schout bij nacht *Krusenstern* verleend het groot-kruis der orde van St. Wladimir.

— Men schrijft uit Odessa, dat er zulk eene menigte koorn aankomt, dat de magazijnen weldra niet voldoende zullen zijn om het te bergen.

MADRID, den 13. Julij.

De gouverneur van Alicante, berigten van Madrid ontvangen hebbende, welke eenen nieuwen inval van de constitutionnelen deden vreezen, alsmede het bevel om de strengste waakzaamheid tegen verdachte personen en vreemdelingen uit te oefenen, heeft dadelijk rondgaande brieven aan alle de alcades en bevelhebbers der koninklijke vrijwilligers gezonden, om hen uit te noodigen alle militaire magt, waar over beschikt kan worden, op de been te brengen. Binnen een zeer korten tijd waren er verscheiden duizende manschappen op onderscheiden punten vereenigd. Te Alicante zelf, heeft het garnisoen, uit een bataljon provinciale militie bestaande, twee nachten onder de wapenen doorgebragt. Men heeft twee pelgrims in hechtenis genomen, waarvan de een is gevangen gezet. Overigens is de openbare rust niet gestoord geworden, maar er liepen veel onrustwekkende tijdingen.

ROME, den 7. Julij.

De zaak der heilig verklaring van de eerwaardige dienstmaagd Gods, *Maria Clotilda van Frankrijk*, Koningin van Sardinie, was sedert den dood van Koning *Karel Emanuel* IV, die voor deze zaak tot gevolmagtigde had benoemd den Prelaat *Bottiglia*, opgeschort geworden. Paus *Pius* VII had brieven doen afzenden, om in de stad en het Bisdom van Turin daartoe betrekkelijke getuigenissen in te winnen. Deze zaak zal weder worden opgevat door de Godvruchtige zorg van den tegenwoordigen Koning van Sardinie. De Prelaat *Bottiglia* zal er andermaal mede worden belast en *Leo* XII heeft nieuwe brieven uitgevaardigd, om de nasporingen te vervolgen. De Prelaat *Bottiglia* heeft zijne volmagten overgegeven aan den kanunnik *Cacherano*, eersten almoezenier van den Koning van Sardinie, die in deze hoedanigheid door den aartsbisschop is erkend geworden. Verscheidene zittingen hebben er reeds te Turin, tot de noodige nasporingen en beraadslagingen, plaats gehad; twee doorluchtige familien en twee natien moeten een gelijk belang stellen in den goeden uitslag dezer zaak.

— den 26 Junij. Afgevaardigden van de stad en den koophandel van Ancona zijn toegelaten, om hunne erkentenis aan zijne heiligheid te betuigen, wegens de maatregelen, onlangs ten behoeve van den handel en de pausselijke vlag genomen. De koophandel wilde ter dier gelegenheid een gedenkteeken, met het borstbeeld van den H. Vader versierd, oprigten; maar de zedigheid van *Leo* XII heeft deze eer geweigerd.

BRUSSEL, den 28. Julij.

Voor het geregtshof der provincie Luik wordt tegenwoordig behandeld eene aanklagte tegen eenige lieden, die eene vrouw, welke zij voor eene heks hielden, de vuurproef hebben doen ondergaan. De vrouw is aan de gevolgen der mishandelingen overleden.

In Frankrijk is in het departement des Landes in dezen tijd een dergelijk geval gebeurd, waarmede zich de justitie mede onledig houdt.

GEND, den 27. Julij.

Verleden Zaturdag is de heer pastor van Borsbeke, vroeger vrijgesproken door de regtbank van Audenaerde, insgelijks vrijgesproken van het appel door den procureur des Konings te Audenaerde gedaan.

De heer pastor van Idergem is gedagvaard, om den 29. dezer maand voor de regtbank van Audenaerde te verschijnen, ter oorzake van een sermoen.

Men verzekert, dat de gouverneur van Noord-Braband in de provincie van Zeeland vervangt den heer *van Doorn*, tot dusverre gouverneur van Zeeland, benoemd tot gouverneur van Oost-Vlaanderen, in plaats van den graaf *van Lens.*

Mengelwerk.

RUSSISCHE ZAMENZWERING.

De Russische regering heeft in druk doen uitgeven het rapport der commissie, door den Keizer den 29. December 1825 benoemd, om onderzoek te doen naar de zamenzwering, welke zich in dat jaar geopenbaard heeft. De oorsprong dezer zamenzwering wordt daarbij aldus opgegeven: Sinds het jaar 1816 kwam bij eenige jonge lieden, die na de veldtogten van 1813, 1814 en 1815 van buiten 's lands terugkeerden en de staatkundige strekking der alstoen in *Duitschland* bestaande geheime genootschappen hadden leeren kennen, het denkbeeld op, om dergelijke genootschappen in *Rusland* op te rigten. De eersten, die zich deze gedachte mededeelden, waren ALEXANDER MOURAVIEFF (thans kolonel op wachtgeld, die zich eerst voorstelde, dit geheim genootschap in den schoot van eenige vrijmetselaars-loge te doen opnemen) de kapitein NIKITA MOURAVIEFF, en de kolonel prins TROUBETZKOY. Hunne beweegreden was, volgens getuigenis van ALEXANDER MOURAVIEFF, eene kwalijk begrepene liefde tot het vaderland, welke de aandrift eener onrustige eerzucht voor hen verborg. Zij gevoelden toen niet, gelijk zij bij al hunne verhooren toestemmen, dat de middelen, welke zij bezigden, hun tot geenerlei doel van wezenlijk nut konden leiden, dat het bestaan van een zoodanig genootschap strijdig met de wetten en de openbare zedelijkheid was, dat hetzelve vroeg of laat, en misschien tegen den wensch van deszelfs leden, misdaden moest ten gevolge hebben, die hunnen ondergang en onheilen voor den Staat zouden na zich slepen. In Februarij 1817 werd, onder medewerking bijzonder van den kolonel PESTEL, allereerst een genootschap, onder den naam van *Vereeniging tot Heil*, of *der ware en trouwe kinderen des Vaderlands*, opgerigt. Van den beginne af aan, was het doel van dit genootschap de verandering der instellingen van het Keizerrijk. De eed, welke bij dit genootschap moest afgelegd worden, had ten grondslag eene blinde gehoorzaamheid en het gebruik der gewaldigste, der schrikkelijkste middelen, dolken, vergift enz. Dit genootschap had een wankelend bestaan en kreeg eene nieuwe inrigting, met den naam

van *Vereeniging tot algemeen welzijn*, volgens een reglement door ALEXANDER en MICHIEL MOURAVIEFF, den prins SERGE TROUBETZKOY en PIETER KOLOSCHINE opgesteld. Uit de voornaamste denkbeelden en uit den stijl zelfs bespeurt men navolging van en grootendeels vertaling uit het Hoogduitsch. De bestiering van dit genootschap, hetwelk zich uitbreidde, bleef in handen der eerste stichters of leden. Het openlijk erkende doel van dit genootschap was 1.) de bevordering van weldadigheid; 2.) de verstandelijke en zedelijke opleiding, de verbreiding van verlichting, de oprigting van scholen; 3.) het gadeslaan van het gedrag der regtbanken en het bekend maken van slechte ambtenaren; 4.) de studie van de staatshuishoudkunde. Hieraan was, volgens het rapport, het eerste gedeelte van het reglement toegewijd. Het tweede gedeelte kwam niet tot stand; het ontwerp daarvan werd in 1822 verbrand. De stichters hadden geheele andere oogmerken, dan bij het eerste gedeelte van het reglement, dat voor de aankomelingen geschikt was, opgegeven waren. Zij bedoelden eene staatsverandering; doch waren het niet eens over de nieuwe inrigting. Sommigen wilden eene gematigde monarchie, anderen eene republiek, en deze hadden de overhand. Geschillen en onstandvastigheid bragten te weeg, dat in Februarij het genootschap schijnbaar ontbonden, en het reglement van *Vereeniging tot algemeen welzijn* aan de vlammen opgeofferd werd. De ingewijden in de geheimen bleven niet te min verbonden. Er werd eene nieuwe inrigting aan het genootschap gegeven. Van de *Vereeniging van het Noorden* was *Petersburg*, en van de *Vereeniging van het Zuiden*, *Moskou* de hoofdplaats.

Toen werden er ontwerpen van Constitutien opgesteld, het eene door NIKITA MOURAVIEFF, waarbij men eenen monarch, maar zeer beperkt, op de wijze van den president der *Vereenigde Staten*, toeliet; het andere door PESTEL, geheel republikeinsch.

(Het laat zich denken, dat het met deze constitutien geen ernst zal zijn geweest. Men heeft gezegd, dat de omwenteling, welke men bedoelde, ten behoeve van weinige voorname lieden zou zijn volbragt, en dit laat zich beter begrijpen. Eene volkregering in *Rusland*, zoo als het thans geschapen is, is inderdaad de grootste ongerijmdheid, welke men zich verbeelden kan. Men denke aan de uitgestrektheid des lands en aan de onderscheidene volken, die het bewonen! Wat zou toch wel eene regering zijn, zamengesteld uit de afgevaardigden van de *Kamschadalen*, *Samojeden*, *Kozakken*, *Baskieren*, *Joden*, (*) *Turken*, *Russen!* Dat de regering in *Rusland*, met de beste bedoelingen van den monarch, slecht is, kan uit den aard der zaak niet anders. Hoe zou de zelfheerscher ook maar in het honderdste gedeelte van dit onmetelijke Rijk kunnen voorzien. Het krielt er en moet er wel krielen van grootere en kleinere despoten. Maar wat zou er eene volksregering zijn? Een ware Chaos. Wanneer de volken van *Rusland* eenmaal uit den staat van heele en halve woestheid geraken, waarin zij voor een groot gedeelte verkeeren, wanneer zij hunne menschenwaarde zullen beseffen, dan zal het rijk der Czaars, niet door zamenzweringen, maar door zijne eigene zwaarte instorten, en wat er dan goeds uit zal geboren worden, kan geen onderwerp onzer bespiegelingen uitmaken.)

Het rapport toont aan, dat de zamenzweerders gedurende verscheidene jaren tusschen allerlei plannen hebben gedobberd, en dat gedurig aanslagen zijn beraamd, dan eens om Keizer ALEXANDER, dan om alle mannelijke leden van het Keizerlijke huis, dan weder om de geheele keizerlijke familie te vermoorden; ontwerpen, welke echter altijd in de geboorte zijn gestikt, en ook niet eene enkele reis van pogingen ter uitvoering zijn gevolgd.

Gedurig ziet men meer voorname lieden op het tooneel verschijnen. Wij hebben geteld *acht* prinsen, *twee* generaals, *tien* kolonels en *vijf* luitenant-kolonels, die in de zamenzwering zijn betrokken.

In 1823 stelde zich met het Russische genootschap in betrekking dat der *Vereenigde Slavoniers*, en het doel der zamenzweerders was nu niet minder, dan om de volgende landen tot een republikeinsch bondgenootschap te maken, zonder verkorting echter van elks onafhankelijkheid, te weten: *Rusland*, *Polen*, *Boheme*, *Moravie*, *Dalmatie*, *Croatie*, *Hongarije*, met *Zevenbergen*, *Servie*, *Moldavie* en *Wallachije*. De *Vereenigde Slavoniers* waren 36 man sterk. Zij werden later bij het Russische genootschap ingesmolten, om zich alleen met *Rusland*, (en daaraan had men waarlijk vooreerst ook genoeg!) te bemoeijen.

In *Polen* bestond mede een geheim genootschap, dat ten doel had om *Polen* onafhankelijk te maken. Hetzelve kwam ook met het Russische genootschap in betrekking; doch de vriendschap tusschen die beiden bleef flaauw.

In 1825 werd eindelijk door de zamenzweerders besloten, dat men in 1826 de gemaakte plannen stellig zou uitvoeren, waartoe met den moord van Keizer ALEXANDER zou begonnen worden.

In Junij 1825 had Keizer ALEXANDER eenig berigt van de zamenzwering ontvangen, door eenen onder-officier bij het derde regement lansiers, SCHERWOOD genaamd. Hij vernam van denzelven, dat bij de 1. en 2. armee lieden waren, die de omverwerping van de gevestigde orde zochten en tot geheime genootschappen behoorden. Vervolgens heeft ook de luitenant-generaal graaf DE WITT ontdekkingen van het komplot gedaan, door middel van eenen agent, die veinsde in de zamenzwering deel te nemen. Hetgeen hij vernomen had maakte hij te *Taganrog* aan Keizer ALEXANDER bekend. Dan het schijnt, dat beide deze ontdekkingen min bepaald waren. Eerst door de openbaringen van kapitein MAYBORODA, die zelve lid van het geheime genootschap was, vernam men deszelfs geheele bestaan en alle deszelfs plannen. Hierop volgde de gevangenneming van den kolonel PESTEL, hoofd der afdeeling van het Zuiden, waarvan *Moskou* het middelpunt was.

(*) De Joden zouden, volgens het plan van constitutie, nog een bijzonder voorregt genoten hebben. Er zou een Staat van Joden opgerigt worden, die enkel met Joden uit *Rusland* en Polen zou bevolkt worden!

Bij de afdeeling van het Noorden, waarvan *Petersburg* de hoofdplaats was, werd men in het laatst van 1825 zeer werkzaam, nadat RYLEÏEFF den prins SERGE TROUBETZKOY in het hoofdbestuur vervangen had.

Den 9. December 1825 vernam men hier, dat Keizer ALEXANDER overleden was. De grootvorst KONSTANTYN werd terstond als Keizer uitgeroepen. Zulks werd door de zamenzweerders als eene teleurstelling aangemerkt. Een hunner, de luitenant-kolonel BATENKOFF, riep uit: *de gelegenheid, welke ons ontsnapt is, zal in 50 jaren niet wederkeeren. Zoo er goede koppen in den staatsraad geweest waren, zou Rusland heden tevens den eed aan den nieuwen souverein en op nieuwe wetten afgelegd hebben. Thans is alles onherroepelijk voor ons verloren.* Men zag de ontbinding van het genootschap te gemoet. In dezelfde zitting, waarin BATENKOFF zich zoo liet hooren, zeide hij, terwijl hij van den aan den grootvorst KONSTANTYN afgelegden eed sprak: » wat is het gemakkelijk in *Rusland* eene verandering te bewerken! Men » heeft slechts eenige gedrukte Ukazen van den senaat te verspreiden. » Maar aan *Rusland* past geene andere regering dan de monarchie. Al» leen de gebeden bij de mis (de gebeden voor de Keizerlijke familie) » maken er de republiek onmogelijk. De beperkte monarchie is noodza» kelijk, al was het slechts voor den overgang." Op de aanmerking, dat een veroveraar als monarch altijd een bepaald gezag in volstrekte magt zou kunnen veranderen, antwoordde hij: » dit kan men verhelpen. » Waarom mannen op den troon geroepen: hebben wij geene twee Kei» zerinnen en verscheidene groot-vorstinnen."

Het denkbeeld der ontbinding van het genootschap werd verlaten, toen de zamenzweerders de tijding vernamen, dat de grootvorst KONSTANTYN in zijn besluit volhardde om de kroon niet te aanvaarden. Dit verlevendigde hunne hoop. Zij vleiden zich een gedeelte der troepen en van het volk te misleiden, door hun diets te maken, dat de grootvorst KONSTANTYN geen afstand van den troon had gedaan, en hen zoo doende in opstand te brengen. De prins TROUBETZKOY werd nu tot volstrekt opperhoofd of dictator benoemd.

Men kwam omtrent het volgende overeen:

1.) Na de werking van het bestaande gouvernement gestuit te hebben, *eene provisionele regering daarstellen*, welke in de provincien de oprigting van kamers ter verkiezing van afgevaardigden zou bevolen hebben.

2.) De daarstelling van twee wetgevende kamers bevorderen, waarvan de eene, de eerste kamer, uit voor hun leven benoemde leden moest zamengesteld zijn.

3.) Om ter uitvoering van die voornemens te doen dienen de troepen, die zouden weigeren den eed aan Keizer NICOLAAS af te leggen. Men zou buitensporigheden van hunne zijde voorkomen, maar hun getal trachten te vermeerderen.

Later moest, om aan de grondwettige monarchie waarborgen te geven, overgegaan worden: tot de oprigting van provinciale kamers, die even zoo vele plaatselijke wetgevingen zouden geweest zijn;

tot verandering der militaire kolonien in eene burger-wapening;

tot de overgave der citadel van Petersburg aan de municipaliteit, citadel, welke BATENKOFF daarom *het Palladium der Russische vrijheid* noemde, en waar ook de municipaliteit en de burgerwacht moest geplaatst worden;

tot het afkondigen der onafhankelijkheid der universiteiten van *Moskou*, *Dorpat* en *Wilna*.

Na de ontwikkeling van dit plan, deed BATENKOFF den Prins TROUBETZKOY opmerken, dat zoo alle troepen weigerden eed te doen, en de groot-vorst KONSTANTYN in dit geval besloot naar *Petersburg* te komen, de beraamde verandering onuitvoerlijk zou wezen; dat de zamenzweerders zich derhalve liever verdeelen, de eene den grootvorst KONSTANTYN tot Keizer uitroepen, de andere zich voor den groot-vorst NICOLAAS verklaren moesten. Zoo de schaal naar de eersten oversloeg, moest, volgens hem, een van beiden gebeuren: of de groot-vorst NICOLAAS zou in de verandering van het Russische staatsgestel en in de oprigting eener provisionele regering toestemmen, of wel hij zou zijne troonsbeklimming uitstellen, en dan zouden de zamenzweerders, met verklaring dat dit uitstel een afstand was, den erf-groot-vorst, ALEXANDER, tot Keizer uitroepen.

De Prins TROUBETZKOY antwoordde, dat men waarschijnlijk slechts een klein getal troepen zou kunnen bijeenbrengen, en dat niemand van de staf-officieren deel in de onderneming zou willen nemen. In dat geval moet men er niet meer aan denken, hernam BATENKOFF.

De zamenzweerders bleven wankelbaar omtrent verscheidene punten. BATENKOFF had het vermoeden, dat de eed door den grootvorst NICOLAAS aan KONSTANTYN afgelegd, als een afstand van den troon zou worden beschouwd, en dat men misschien, naar hetgeen hij van RYLEÏEFF vernomen had, bij de uitbarsting van den opstand, den grootvorst NICOLAAS het leven zou benemen. Vervolgens was het plan van BATENKOFF, om indien de Keizer de gestelde voorwaarden aannam, zich onder zijne bannieren te scharen; dan zou hij naar geen provisioneel gouvernement gestreefd hebben.

Den 24. December 1825 werd er ten huize van RYLEÏEFF te *Petersburg* afspraak door de zamenzweerders gemaakt, volgens getuigenis van een lid des genootschaps, den baron VAN STEINHEIL.

In den avond van den volgenden dag, kwam men op nieuw bijeen. Men sprak toen van het vermoorden der geheele keizerlijke familie. In allen gevalle werd de dood van den grootvorst NICOLAAS als volstrekt noodzakelijk beschouwd, door den prins OBOLENSKY en anderen. Het leven van den jongen groot-hertog ALEXANDER moest, volgens het verlangen van den dictator, den prins TROUBETZKOY, gespaard worden, om

hem tot Keizer uit te roepen. Eenige zamenzweerders gaven den raad, om zich tot de gevangenneming der keizerlijke familie te bepalen. STEINHEIL haalde tot voorbeeld aan, de omwenteling van 1809 in *Zweden*.

Men wist, dat den volgenden dag (26. December) het manifest van Keizer NICOLAAS zou verschijnen. Verscheidene zamenzweerders namen op zich, om een gedeelte der troepen in den morgen van dien dag tot oproer te verwekken, en deden zulks ook werkelijk. De gebeurtenissen van dien dag zijn bekend en behoeven dus niet op nieuw verhaald te worden. Als eene merkwaardige bijzonderheid blijft alleen nog over te melden, dat de voornaamste zamenzweerders zich op dien bloedigen dag hebben schuil gehouden. De dictator, prins TROUBETZKOY, in plaats van vooraan te treden, kwam haastig bij den algemeenen staf, om den eed aan Keizer NICOLAAS af te leggen. Hij liep vervolgens den geheelen dag van huis tot huis, en ging eindelijk den nacht doorbrengen bij den minister van *Oostenrijk*, den schoonbroeder zijner vrouw. Van daar werd hij op last des Keizers opgeëischt en naar de gevangenis gebragt.

Van tijd tot tijd zijn de meeste zamenzweerders gevat, ook zekeren KUCHELBECKER, die in het oproer met het pistool op den groot-vorst MICHIEL mikte, maar wiens arm werd teruggehouden door de matrozen der garde, te midden van welke hij zich bevond.

De zamenzweerders staan nu geoordeeld te worden door eene regtbank, welke daartoe door den Keizer opzettelijk is ingesteld.

GEVANGENISSEN.

Onder de middelen, welke de wet aan de hand geeft ter bewaring van de maatschappelijke orde, behooren de gevangenneming en de gevangenisstraf. Om het strafregt uit te oefenen, moet de burgerlijke maatschappij bevoegd zijn, zich van dengenen, die van de overtreding der strafwetten beschuldigd wordt, te verzekeren. En tegen hem, die door de overtreding der wet getoond heeft, dat zijne vrijheid voor de maatschappij gevaarlijk is, wordt de gevangenisstraf aangewend, gelijk zij ook hare toepassing vindt op hem, van wien men door eene tijdelijke afzondering van slecht gezelschap, door dwang-onderwijs en dwangarbeid verbetering mag hopen. In alle deze gevallen moet de gevangenis echter zoo ingerigt zijn, dat zulks aan het doel volkomen beantwoordt. Van de vrijheid beroofd te zijn, is op zich zelve reeds eene groote straf, — niet onmenschelijk verzwaard moet zij worden door de wijze van uitoefening. De mensch, die van een wanbedrijf aangeklaagd is, op wien zware vermoedens liggen, moet, wanneer het waarschijnlijk is, dat hij het geregtelijk onderzoek ontvlugten zou, kunnen gevangen genomen worden. Maar de plaats, waar men hem gevangen zet, moet zoo ingerigt zijn, dat hem buiten het verlies der vrijheid, geene verdere schade toegebragt wordt. Aan twee dingen kan de mensch in de gevangenis nadeel lijden, aan gezondheid en zedelijkheid. Gezondheid en zedelijkheid moeten hem heilig bewaard worden. Gezond en zindelijk moet het verblijf zijn; zindelijk en gezond bed en kost; zijn zedelijk gevoel mag niet bevlekt worden, of door schandelijke behandeling van oppassers en cipiers, of door het te zamen leven met menschen, die wegens schandelijke levenswijze berucht zijn. Waar de gevangenis levenslange straf is, zijn de vereischten van de gezondheid en zindelijkheid, van kost en woning dezelfde. Op aangenaamheden des levens kan hij zeker geen aanspraak maken; doch men moet hem middelen tot bezigheid en zedelijke opleiding aan de hand geven. Wie tot tijdelijke gevangenis- en arbeidsstraf veroordeeld is, heeft regt op gezonde en zindelijke woning en kost. In dit geval is het echter ook de pligt van den Staat, de gevangenis tot eene school van arbeidzaamheid en beschaving te maken. Gewoonlijk is het ledigang, traagheid, onbekendheid met een nuttig bedrijf en zedelijke verwaarloozing, wat den mensch op het pad der wanbedrijven verleidt. De straftijd moet benuttigd worden, om de veroordeelden uit een verdorven tot een beteren toestand te brengen.

Sedert eenige jaren is men begonnen het gevangenis-stelsel in dit Rijk, dat op zoo vele plaatsen zoo veel te wenschen overliet, te verbeteren, en eene maatschappij ter zedelijke verbetering van de gevangenen heeft zich gevestigd, om der Regering de hand te bieden (*). Wij hopen, dat deze vereenigde pogingen zullen dienen om de zaken op dien voet te brengen, waarop zij tot heil der menschheid behooren te zijn.

Wat in *Engeland* te dien opzigte reeds daargesteld is, zal uit de volgende korte beschrijving van de gevangenis te *Newgate* kunnen blijken.

Wat het inwendige der gevangenis betreft, gelijkt dezelve eer naar eene fabriek, dan naar eene straf-inrigting. Geene ketens, geene sloten; alle deuren zijn open; de grootste orde heerscht in dit huis, en slechts zeldzaam worden de wetten geschonden.

Eene edeldenkende vrouw, mej. FRY genaamd, heeft een genootschap ter zedelijke verbetering der vrouwelijke gevangenen opgerigt. Hetzelve bestaat thans uit 24 dames. Deze bezoeken beurtelings dagelijks de gevangenen, lezen hun uit den Bijbel voor, en trachten op alle mogelijke wijze bij de ongelukkigen eene zedelijke en godsdienstige gezindheid op te wekken.

De dames leveren den gevangenen de noodzakelijke materialen tot arbeid, en betalen hun, naar bepaalde prijzen, het loon, als de arbeid voltooid is. Het werk van de gevangenen wordt alle Vrijdagen verkocht, op welken dag *Newgate* voor het publiek open staat. Het geld, hetwelk door den verkoop dezer voorwerpen gewonnen wordt, behoort aan de kas van het genootschap.

Het Huis levert aan de gevangenen verwarmingsmiddelen, brood, ontbijt, middageten en wekelijks twee onsen zeep. Begeeren de gevangenen iets meer, dan wordt hun zulks op hunne kosten gegeven. Men geeft hun geen licht, zij kunnen echter ook licht krijgen, wanneer zij het zelf betalen.

(*) Mogt er van tijd tot tijd eenig berigt van de werkzaamheden dezer maatschappij gegeven worden.

De orde van den dag is volgender wijze ingedeeld:

Zij staan om zes ure 's morgens op, wasschen zich, maken hunne bedden en vegen hunne vertrekken uit. De opzienster komt alsdan in de vertrekken, ziet of alles in goede orde is, en deelt ieder een pond brood uit, hetwelk voor den geheelen dag dienen moet. Om acht uur krijgt ieder een pint grutten-soep tot ontbijt. Zij moeten daarop de soepschotels schoon maken en de vertrekken in orde brengen. Om 9 uur gaan zij aan den arbeid.

Alle dagen om half elf uur komen eenige dames van het genootschap, om hun uit den Bijbel voor te lezen; na geëindigde lezing gaan zij weder aan den arbeid. Om 12 uur krijgen zij hun middageten. Alle twee dagen hebben zij vleesch en ½ pond aardappelen; de overige dagen eenen schotel soep en aardappelen. Als zij bier of porter hebben willen, moeten zij het zich van hun geld aanschaffen. Alle overige geestrijke dranken zijn hun verboden, en van de geoorloofde mogen zij niet meer dan twee pinten daags koopen.

Na het middageten gaan zij weder aan den arbeid; des zomers komt om 7 uur 's avonds de sluitster, om hen in kamers op te sluiten, des winters worden zij reeds 's avonds ten vijf ure opgesloten. Hier kunnen zij naar welgevallen arbeiden of niet.

De opzienster moet altijd bij de gevangenen blijven. Hare keus geschiedt op de volgende wijze: de dames van het genootschap kiezen de persoon, welke haar wegens derzelver gedrag het geschiktste tot dezen post voorkomt, en maken de gevangenen met de gedane keus bekend. Dezen staat het vrij, bezwaren tegen de keus in te brengen. Komen er geene gegronde, zoo wordt de keus bevestigd.

De kinders der gevangenen, zoo wel onechte als echte, worden tot het zevende jaar in *Newgate* opgevoed en onderhouden. In de gevangenis zelf is voor hen eene school opgerigt. Eene der gevangenen is als opzienster en onderwijzeres bij deze school aangesteld. — Die, welke tegenwoordig dezen post waarneemt, was wegens diefstal ter dood veroordeeld geworden. Haar gedrag is thans voorbeeldig; men kan wel zeggen, dat mejufv. FRY aan haar eene zedelijke wedergeboorte bewerkt heeft.

Behalve de kinderschool is er nog eene in *Newgate* voor de gevangenen, welke noch lezen noch schrijven kunnen. De onderwijzeressen op beide scholen ontvangen van het genootschap alle vierendeel jaars een pond sterling ten geschenke.

Het genootschap is door milde giften van den magistraat der stad en van weldadige menschen in staat gesteld, om de gevangenen met boeken, papier en pennen te voorzien, en de zieke en zwangere vrouwen met geneesmiddelen en linnengoed te ondersteunen. Dergelijke milde giften zijn zeer aanzienlijk.

Tweewaal in de week wordt er in eene eigene kapel in *Newgate* godsdienst gehouden.

Ter handhaving der inwendige orde, werd door den magistraat der stad aan het dames-genootschap magt en bevoegdheid gegeven, om de gevangenen, die strijdig met de gemaakte voorschriften mogten handelen, naar goeddunken te bestraffen. Doch zelden is men genoodzaakt, strenge maatregelen te nemen, en toch zijn de hier opgeslotene personen meestal de zulken, die in den toestand der grootste ruwheid en verwaarloozing de schrikkelijkste wanbedrijven gepleegd hebben. — Zoo veel vermag ware deugd, vroomheid en christelijke menschenliefde op de ruwste gemoederen.

De in deze gevangenis opgeslotene vrouwen en meisjes worden meestendeels naar de Botanijbaai vervoerd. Hier, hoort men, dat zij dikwijls zeer goede huismoeders worden. Mejufv. FRY oefent nog uit de verte eenen weldadigen invloed op haar uit, en is niet zelden verheugd, van daar brieven te ontvangen, waarbij de ongelukkigen der edele vrouw hare dankbaarheid voor de genotene weldaden betuigen.

GELDERMALSEN, den 20. Julij.

Heden avond had alhier een droevig ongeluk plaats. Drie woningen zijn met huisraad en alles wat zich in dezelve bevond geheel afgebrand. Vijf huisgezinnen, bevattende te zamen 22 personen, zijn, genoegzaam van alles beroofd, ten prooi der diepste en beklagenswaardigste armoede, en zonder de hulp van edelmoedige menschenvrienden allerongelukkigst.

De ondergeteekende neemt de vrijheid, het lot der noodlijdenden der milddadigheid van weldenkenden aan te bevelen; dankbaar zal hij iedere gift, hoe gering dan ook, welke hem mogten worden toegezonden, ontvangen, en met overleg van het plaatselijk bestuur besteden, tot vervulling der meest dringende en noodzakelijke behoefte. — De giften zullen nader in een der nieuwspapieren worden aangekondigd.

W. LAMMERÉE,
Predikant.

Hoogste stand van den Thermometer te *Arnhem*:

Zaturdag	29. Julij,	76°	Fahrenheit.
Zondag	30. —	79°	—
Maandag	31. —	81°	—

ARNHEM, den 1. Augustus.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 31. Julij 2 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 25 D. gevallen 0 D
Den 1. Aug. 2 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 20 D. gevallen 0 D

Op den huize *Velde*, bij *Zutphen*, is den 29. Julij 1826 voorspoedig verlost van eenen welgeschapen ZOON, Vrouwe *HENRIETTA WILHELMINA* VAN *DYK*, geboren *COSTER*.

A A N B E S T E D I N G.

Het PLAATSELYK BESTUUR van *Verwolde* is voornemens, ingevolge autorisatie van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Gelderland*, en onder Hun Ed. Gr. Achtb. nadere approbatie, op Dingsdag den vijftienden Augustus 1826, des morgens om tien uren, in het Gemeente-Locaal te *Verwolde*, in het openbaar aan den minstaannemenden aan te besteden:

Eenige REPARATIEN *aan het* SCHOOL-VERTREK *aldaar, met de Leverantie van alle daartoe benoodigde* MATERIALEN *en* VERNIEUWING *der daarin gehoorende* MEUBELEN.

Waarvan het Bestek, Teekening, nevens Conditien van aanbesteding, van lieden af aan bij den Heer Burgemeester ter visie te bekomen zijn.

Verwolde, den 1. Augustus 1826.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
A. VAN DER BORCH,
Voorzitter en Secretaris.

§ § § De BURGEMEESTER en ASSESSOREN van *Borkulo* zijn voornemens, om, onder nadere approbatie van Hun Edel Groot Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Gelderland*, op Donderdag den 10. Augustus 1826, des voordemiddags te 11 uren, in het Gemeente-huis te *Borkulo*, in het openbaar aan de minstbiedende aan te besteden:

De REPARATIE en VERBETERING *der* NEDERDUITSCHE SCHOOL, *te Borkulo.*

Waarvan het bestek en de conditien van lieden af ter Secretarie van het Gemeente-Bestuur van *Borkulo* ter visie en lezing zullen liggen.

Borkulo, den 27. Julij 1826.

De Burgemeester en Secretaris
van *Borkulo*,
F. W. LAMBERGH.

† † † Mr. *JACOB NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, qq., is voornemens, op Woensdag den 30. Augustus 1826, des avonds ten 6 ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek op hoogen te doen inzetten om veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 13. September van dat jaar, bij teeslag aan den meestbiedenden te worden verkocht:

Het LANDGOED, *DREIJEN* genaamd, alleraangenaamst en zeer geschikt tot uitoefening der Jagt gelegen in het lagchendste gedeelte van de Provincie *Gelderland*, Gemeente *Oosterbeek*, drie kwart uurs van de Stad *Arnhem*, aan den Straatweg van daar op *Utrecht* en aan de andere zijde zeer nabij den nieuw aan te leggen Straatweg van *Arnhem* op *Amsterdam*, zijnde dit Goed omringd van de Landgoederen *Mariendaal*, *den Ligtenbeek*, *Hartestein*, *den Hemelschen-Berg* en *den Oorsprong*, bestaande in deszelfs zeer bewoonbare [illegible] gedeeltelijk nieuw gebouwde HUIZINGE, voorzien van drie BENEDEN KAMERS, KEUKEN, KELDER, hebbende vier BOVENKAMERS, ZOLDERS, DOMESTIQUEN KAMERS en verdere GEMAKKEN, waaronder eene POMP van het allerzuiverst Bronwater, afzonderlijke STALLING en BERGPLAATS voor verscheidene Paarden en Rijtuigen, Schuren, exquise TUIN en BOOMGAARDEN met exquise VRUCHTBOOMEN; — PACHTHOEVEN, waaronder die, welke aan het Heerenhuis annex is, is voorzien van eene BERGSCHUUR en twee BERGEN, voorts twee SHAAPSCHOTTEN, nevens SCHAAPSDRIFT, BOUW- en WEIDE-LANDEN, DENNEN, ELZEN [illegible] AKKERMAALS-BOSSCHEN, Opgaande EIKEN, BEUKEN, PEPPELEN en ander HOUT, LANEN, WATERPARTYEN, waarvan de Brounen zich op het Goed zelve bevinden. Zijnde een en ander groot te zamen ongeveer 40 Bunders.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris *NYHOFF*, in de *Bakkerstraat* te *Arnhem*, alwaar de Veil-Conditien 8 dagen voor den inzet dagelijks voor een ieder ter lezing zullen liggen; terwijl die, welke bezigtiging en aanwijzing begeert, zich kan adresseren bij den Waardsman *VISSER*, aan den Straatweg in een der woningen, tot dit Goed behoorende.

† † † Mr. *JACOB NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, qq. is van meening op Woensdag den 30. Augustus 1826, des avonds ten 6 ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek op hoogen te doen inzetten, om veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 13. September van dat jaar, aan den meestbiedenden te worden verkocht:

Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, op de *Koornmarkt*, Wijk C. No. 172, bewoond door den Verwer *EGBERT EGBERS.*

Nadere informatien en inzage der conditien zijn te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris, in de Bakkerstraat, te *Arnhem.*

† † † Mr. *JACOB NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, qq., is van meening op Woensdag den 30. Augustus 1826, des avonds ten 6 ure, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek op hoogen te doen inzetten, om veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 13. September van dat jaar, ter zelver uur en plaats, aan den meestbiedenden te worden verkocht:

Twee en een halve Schaar en dan nog zes een zesde Schaar, in de WEIDE, *de Lange Weide* genaamd, groot ongeveer 5 Bunders, 10 Roeden en 95 Ellen, gelegen vooraan in het *Arnhemsche Broek*, zijnde ompaald noord den Molen van Mevrouw de Douairière *BRANTSEN*, zuid den Heer *HAMMING*, oost de eerstgemelde en west de Broekstraat.

Nadere informatien en inzage der veil-conditien, zijn te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris, in de Bakkerstraat, te *Arnhem.*

† † † UIT DE HAND TE KOOP: het bekende LANDGOED *RECKENBURG*, gelegen aan den grooten Postweg, tusschen *Rees* en *Emmerick*, een half uur van de Hollandsche grenzen, op hetwelk sinds 27 jaren, met het beste gevolg, een OPVOEDINGS-INSTITUUT is geëtablisseerd en alnog wordt voortgezet. — Hetzelve bestaat in een ruim groot GEBOUW, voorzien van drie groote ZALEN en achttien KAMERS, alle een vrolijk uitzigt hebbende op eenen in den Engelschen smaak aangelegden Tuin, alsmede op een Boomgaard, voorzien van de uitgezochtste Vruchtboomen. — Ter zijde van Huis ligt de MOESTUIN, waarin al het noodige voor eene geëxtendeerde Menage gevonden wordt, achter hetzelve ruime STALLINGEN voor Paarden, Rundvee, enz., KOETSHUIS, WASCHHUIS als anderzints, groot met het daarom liggende BOUWLAND, nagenoeg zes Bunders. — Verders eenige Bunders best WEILAND en een BOSCH, groot ongeveer tien Bunders. — Bij hetzelve kunnen des verkiezende worden overgenomen, MEUBELEN, WAGENS, PAARDEN, RUNDVEE en verder al hetgeen tot den Landbouw vereischt wordt. Men adressere zich aan den eigenaar van voornoemd Landgoed *F. [illegible] DETHMAR. Brieven franco.*

V E R K O O P I N G.

Op Dingsdag den 15. Augustus 1826, zal worden ingezet en den [illegible] derzelfde maand finaal verkocht, beide des namiddags om drie uren, ten huize van den Rentmeester *W. VAN DYK*, te *Echteld.*

Eenen BOUWHOF, *de Stapel* genaamd, onder *Echteld*, in den Ambte van *Nederbetuwe*, nabij de Stad *Tiel* gelegen, bestaande in HUIS, twee BERGEN, twee SCHUREN, BAKOVEN en KERNMOLEN, HOF, BOOMGAARD, BOUW- en WEILANDEN, te zamen groot ruim 38 Bunders, om te aanvaarden primo Mei 1827. — Die nadere onderrigting begeert, adressere zich ten Kantore van den Notaris *DIRK DE JONGH*, te *Tiel*, of bij den Rentmeester *W. VAN DYK*, te *Echteld*, voornoemd.

† † † Alle degenen, die vermeenen geregtigd te zijn tot, of eenige schuldvordering hebben ten laste van, de nalatenschap van wijlen *CORNELIS TYMENS*, laatst genaamd *SCHULTINK*, in leven Landman, gewoond hebbende te *Oosterwolde*, in de Gemeente *Doornspijk*, en aldaar overleden den 15. Julij 1826, of van wijlen deszelfs Huisvrouwen, genaamd geweest *MACHTELTJE STEVENS MULDER* en *LYDA BEEKMAN*, worden bij deze opgeroepen, om, met overlegging van behoorlijke bewijzen, daarvan voor den eersten October 1826, aangifte te doen ten Kantore van Mr. *H. B. VAN JEVEREN*, Notaris in het Kanton *Elburg.*

§ § § De Ondergeteekende, Agent der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, maakt bij deze bekend, dat de STOOMBOOT in plaats van op Zondag den 6. Augustus, op Maandag den 7. Augustus, des morgens ten 9 ure, van *Arnhem* op *Rotterdam* zal afvaren, blijvende echter in het vervolg de afvaart, zoo als bij vroegere Annonces in de Lijsten en de Couranten is bepaald.

G. H. MOLL.

† † Het beproefde middel tegen de WANDLUIZEN en andere Chemische Middelen van den Heer *POCHOBRACZKY*, zijn te bekomen bij *F. THUYS*, te *Arnhem.*

*** Bij *C. OVERMAN*, in de Galanterie-Winkel in de *Bakkerstraat* te *Arnhem*, worden de zoo gerenomeerde Tandmiddelen, bereid door *SIMON NATHANS DENTZ*, Hof-Tandmeester van Z. M. den Koning, en met deszelfs Broeder, *A. S. NATHANS DENTZ*, Tandmeester van Z. K. H. den Prins van Oranje, en tevens van Z. K. H. Prins *FREDERIK* der Nederlanden, enz. enz. in comissie verkocht, als: Paerlwassing en Tant-Opiat, dienende om het gebit te versterken, de Tanden en Kiezen te zuiveren, en tot in den hoogsten ouderdom te conserveren à *f* 2-10. Een veritable Mondspoeling voor Scorbut, Blaauwschuit, Rhumatique pijnen in den Mond, en bijzonderlijk het aangroeijen en versterken van het Tandvleesch, à *f* 3-10. Een Tandpoeder tot zuivering der Tanden à 10 St. Een Tand-Elixer om de Tanden ivoor wit te maken, zonder het glazuur te beschadigen à *f* 1-2. Een Eau de Blanchard, om Kies- en Tandpijn, Zinkens &c. te verdrijven à [illegible] Alsook het zoo zeer bekende Savon de Paris, voor Zomervlakken en Winterhanden, wegnemende in korten tijd alle Velonsteking, Jeuken, Sproeten, Puisten, Vlekken, roode Opdragtigheid, Schilverachtige uitslag in het aangezigt, of waar die geplaatst is, maakt die in het aangezigt zeer geel of bruin [illegible] zijn, dat het vel sneeuwwit en aangenaam wordt à *f* 1.

NB. De Potjes en Flesjes zijn alle met Cachetten en Berigten, hoe ze gebruikt moeten worden, voorzien, en ook te bekomen te *Nymegen* bij de Gezusters LABEE, in de Galanterie Winkel, in de Houtstraat; *Zutphen*, OPFFELMAN, Boekverkooper op de Markt; *Deventer*, VAN HAUMERSLIN de Galanterie Winkel; *Zwolle*, J. C. STAAL, in de Galanterie Winkel, in de Diezerstraat; *Kampen*, C. J. BOELE, en alom in de meeste Steden.

§ § § Op den 25. Julij 1826 is door *H. C. A. THIEME*, te *Zutphen*, aan de Ed. Achtb. Heeren Burgemeester en Wethouderen ter vertaling in het Nederduitsch vertoond: *Die Theorie der Beredsamkeit mit besonderer Anwendung auf die geistliche Beredsamkeit in ihrem ganzen Umfange dargestellt von* D. H. A. SHOTT, 2. *Th. Leipzig.*

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.